

سوال:
بابا فرید نے اخلاقیات نوں انسانی جیون
دی کجی قرار دتا ہے۔ کھل کے بیان کرو؟ (207)

1: تعارف:
بابا فرید گنج شکر پنجابی شاعری دے پہلے
فلوگتے باقاعدہ شاعر سن۔ انہاں دی شاعری
دا ماخذ قرآن، حدیث تے سنت رسول سی۔
انہاں نے اپنی صوفیانہ شاعری دے ذریعے رفقہ
تے خاص طور تے پنجاب دے مسلماناں ول اسلام
دی تعلیمات بڑے سونے ڈھنگ وچ تبلیغ کیتاں
میں۔ انہاں نے آسان، سادہ تے سادھی پڑھنی
پنجابی زبان نال اخلاقیات دا درس مسلماناں
نوں دیتا ہے تاہم، ان پرکھ لوک وی انہاں
دی گل نوں برابر سمجھ سکن۔

۱۔ اول شیخ فرید شکر گنج، عارف اہل ولایت
پک پک سخن زبان لوری دا، رہبر راہ ہدایت
(میاں محمد بخش)

2: بابا فرید دی شلوکاں :

بابا فرید نے اپنی

تعلیمات تے اسلام آدے نظریات لوکاں تئیں اپنی
صوفیانہ شلوکاں دے ذریعے پہنچائیاں تیں۔
شلوک توں مراد ہے صوفیانہ شاعر کی جیہڑے
وجہ صوفیوں دی کوئی عہد نہ ہوئے تے ہونے
دی ہم حاضر تے ہم ردیف ہون۔ بابا فرید نے
شلوک دے ذریعے اللہ دے احکامات سیدھے
سارھے لوکاں تک عاقر زبان طرح پہنچائے۔

3: شلوکاں دے موضوعات :

بابا فرید ہمدان

نے اپنی شاعری وچ اسلامی تے اخلاقی رنگ غالب
لکھیا ہے۔ انہاں دی ساری شاعری ای
اخلاقیات دا درس ہے۔ انہاں نے اپنی صوفیانہ
شاعری دے ذریعے کردار بناون تے اخلاق
سنوارن دا درس دینا ہے۔ شلوک
دا موضوع سچائی دا درس، غمور دی نندریا،
جھوٹ تے حسد دی مذمت تے عشق سن

4: اخلاقیات انسانی جیون دی کنجی:

بابا فرید پوراں

نے اپنی پیراثر تے دل جو نہہ لبیں والی سٹاوری دے
 ذریعے اخلاق تے اخلاقی قدریاں اُتے تم لیتا ہے
 ایساں نے اخلاقیات نوں ہی انسان جیون دی
 کنجی قرار دتا ہے تاں نے ایہدے اُتے عمل کر کے
 انسان ماصیالی دیاں سٹیہیاں چرھدا جاندا ہے
 کجھ اخلاقی قدریاں جیڑیاں ایساں نے اپنے ملام
 دے ذریعے ساڈے تک پہنچائیں مندرجہ ذیل
 سیں۔

4.1: ذات دی نفی:

بابا فرید پوراں نے

سب تو پہلے اپنی ذات دی نفی کیتی ہے ایساں
 نے ساری پرابتیاں تے مشکوکاں دج اپنے آپ نوں
 مخاطب کیتا ہے تاکہ کسے دی دل آزاری نہ
 ہووے۔ ایساں نے "فریدا" لکھ کے اپنے آپ
 نوں مخاطب کیتا ہے۔

مثال دے لھورتے:

اُٹھ فریدا سٹیا، جھارو دے حسیت
 تو ستارب جالدا، تیری ڈاھڑے نال پریت

Day: _____ Date: _____
4.2: سچائی کا درس تے جھوٹ دی دنیا :

بابا فرید گنج شکر

ساری عمر آدمی ایسے اخلاقی سبق اتے عمل کرے
اپنے من تے اپنی شکوے دے ذریعے لوکاں
توں وی سچ بولن وی تعلقن لیتی تے جھوٹ
توں پراں رہن وی تعلقن کیتی ہے۔

بابا فرید اکھڑے من

e بولے سچ دھرم جھوٹ نہ بولے
جو گھر دے واٹ مریاں بولے

انہاں نے اسلام دی
اخلاقی قدریاں توں اپنی مشاعری دے درج شاعر لیا
ایہہ انہاں نے ایہہ اخلاقی قدریاں قرآن تے
لکھت ہوں لکھیاں میں۔

سچائی دے بارے دے رسول داوی واقعہ ایہہ
انہاں کول ایک عجمی آیا اس نے اگھایا میرے درج
بلت ساریاں لہرائیاں تے تھی دسوں میں لہتری
اک بیماریاں چھڑ دیواں۔ صفورا نے اگھایا
توں جھوٹ بولنا چھڑ دے باقی لہرائیاں اپنے

آپ ختم ہو جانے لگیں۔

4.3: غرر تلبردی نندیا!

بابا فرید نے اپنی

شکوہاں وچ غرر تلبردی نندیا لکیتی ہے۔
 کیموں کہ انہاں دی شاعری دا عاخذہ اسلئے
 تے قرآن وچ

اللہ فرماتا ہے:

"والشمس في الارض مرحا" (القرآن)

ترجمہ: تے زمین تے اتر اترے نہ چلے

ایس طرح ہی مسعود گنج بخش نے غرر تلبردی
 نندیا ایس طرح لکیتی ہے۔

e فرید اگے نندیا لکے، مالا سنگھ ویس
 گناہیں بھڑیاں پھراں، کوس اگھن درد لکھس
 اک پور تھال بابا فرید صاحب کھندے نیس

e فرید خاک نہ نندیا لکے، خالو جیڈنہ لولی
 بیونڈیا لویراں تلی، مویاں اپر پھوے

4.4: قناعت تے سادگی دا پرچار :

بانا فرید نے اپنی
شاعری وچ اُن سپور اخلاقن قدر وافر لیتا اے اوہ
اے قناعت تے سادگی۔ ایناں نے آپ وی
سادہ زندگی گزاری تے لوٹاں نوں وی سادگی
دا درس دیتا۔
اوہ کپڑے سہیل

e فریاد روئی مری گاٹھ وی۔ لاون میرا بھک
جنہاں کھادی چوڑی کھتے سپہ سالار دکھ

4.5: حسرتوں دوری دا درس :

گنج مشکر نے حسرتوں
توں دور رسین دی تعلقین لیتی ہے۔ ایناں نے
اکھایاں اے کہ درجیاں دل ویلھو کے حسرتی
اُن وچ نہیں جلتا جا پیدا بلکہ رب دا ہر حال
وچ شکر ادا کرنا جا پیدا۔
بقول فرید

e رکھی سکتی لکھائے، کھنڈا اپنی بی
ویلھو پرانی چوڑی نہ لگائی جی

4.6: برداشت نے حسین سلوک دادرس:

رب سوینا قرآن روح اُکھرا ہے:

ترجمہ: "مخفیہ نون پی جان والے، تے لوگاں نون عفاف
 رن والے لوگ اللہ نون برے پسند نیں" (القرآن)

اسلام دی ایہو اخلاقی اقدار نون بابا فرید نے اپنی شاعری
 دے ذریعے ہر اثر طریفے نال مسادے تک پہنچایا اے تاج
 اسی او دے اخلاقی نون بہتر بنا سکس تے سکھ تے
 پکے مسلمان بن سکس۔

5: فکری مل:

اخیری مل ایہ وے ہے بابا فرید
 پھوراں نے اپنی شاعری روح مسادہ سے سکس
 پنجابی زبان دا استعمال کر کے ہوفیا نہ لھر لھے
 نال اللہ تے رسول دے احکامات مسلمان تک
 پہنچا دتے نیں۔ ایناں دی شلوگاں روح اخلاقی
 قدران عایاں سن تے ایناں نے ایہ مسارا
 کجھ قرآن تے سنت چول لے کے مسادے تک
 پہنچایا اے تاج اسی ایناں اتے عمل کر کے جیون
 دی کنبی دا ہیج استعمال سکس۔